

Zbrojenia nazistowskich Niemiec. Remilitaryzacja Nadrenii.

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

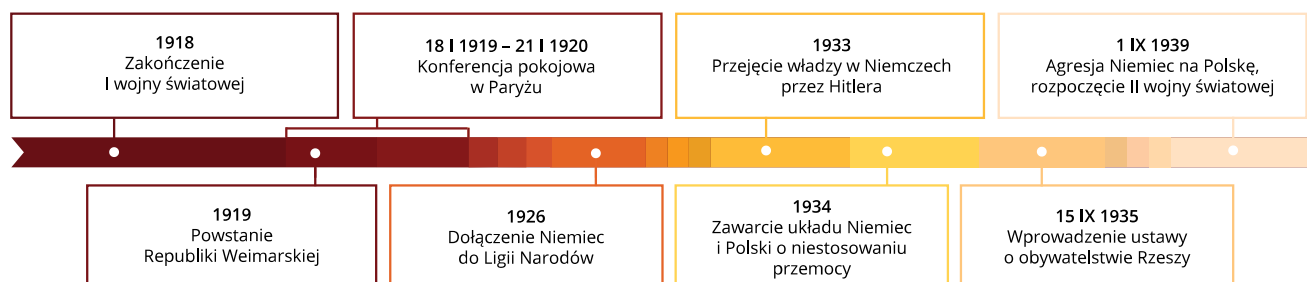

Zbrojenia nazistowskich Niemiec. Remilitaryzacja Nadrenii.

Czołgi wyprodukowane w III Rzeszy służyły nie tylko celom militarnym, ale także propagandowym i jako takie prezentowane były podczas masowych manifestacji organizowanych przez nazistów jako pokaz siły i nowoczesności Rzeszy pod rządami Adolfa Hitlera.

Źródło: Michał Fiszer, Jerzy Gruszczyński, *Powstanie niemieckich wojsk pancernych*, *Wojsko i Technika – Historia*, 1/2015, dostępny w internecie: zbiam.pl, tylko do użytku edukacyjnego.

Fanatyczny nacjonalista i zagorzały antysemita Adolf Hitler w styczniu 1933 r. został kanclerzem Niemiec. Już kilka dni po nominacji kanclerskiej, podczas spotkania z generalicją, zapowiedział uwolnienie Niemiec od postanowień traktatu wersalskiego. Jednocześnie jako kolejny cel wyznaczał „zdobycie nowej przestrzeni życiowej na wschodzie i jej bezwzględłą germanizację”. Buńczuczne słowa Hitlera wzbudziły uzasadnione obawy europejskich przywódców. Niektórzy zachodni politycy żywili jednak nadzieję, że Hitler z biegiem czasu nabierze politycznej ogłady, ograniczy swoje roszczenia oraz złagodzi agresywny język. Jednocześnie mocarstwa zachodnie – Francja, Wielka Brytania – dbały o własne interesy, co tylko ułatwiło niemieckiemu przywódcy zrealizowanie swojego programu.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Twoje cele

- Przeanalizujesz, dlaczego w połowie lat 30. Niemcy przestały przestrzegać postanowień traktatu wersalskiego.
- Ocenisz postawę polityczną państw Europy Zachodniej wobec rozbudowy sił zbrojnych Niemiec/ III Rzeszy.
- Opisziesz uzbrojenie oraz organizację sił zbrojnych III Rzeszy.

Przeczytaj

Niemcy się zbroją

Alianci po zakończeniu I wojny światowej nałożyli na przegrane Niemcy ogromne ograniczenia. Zgodnie z zapisami traktatu pokojowego w Wersalu (28 czerwca 1919 r.) Niemcy utraciły znaczną część terytoriów: Alzację i Lotaryngię przejęła Francja, okręgi Eupen, Malmédy i Morensset – Belgia, zaś Wielkopolskę i Pomorze Wschodnie – bez Gdańska, który został wolnym miastem – Polska. W sumie obszar Niemiec skurczył się o $\frac{1}{4}$, a od kraju odpadły terytoria zamieszkiwane przez około sześciu milionów ludzi. Ponadto pokonani musieli zapłacić olbrzymią kontrybucję: 132 miliardy marek w złocie: kwotę, której wyniszczone ekonomicznie na skutek wojny i okrojone terytorialnie Niemcy nie byli w stanie zapłacić. Przywódcy Francji, Wielkiej Brytanii i USA zadbali także o poważne ograniczenie potęgi militarnej Niemiec. Od tej pory ich armia nie mogła przekraczać liczby stu tysięcy zawodowych żołnierzy, pozbawionych ciężkiego sprzętu bojowego: samolotów, czołgów oraz łodzi podwodnych. Stan niemieckiej marynarki wojennej został ograniczony do sześciu pancerników, sześciu lekkich krążowników i kilkudziesięciu jednostek innego typu. Powszechny pobór do wojska został całkowicie zakazany. Niemcy powszechnie nazywali postanowienia wersalskie „dyktatem” i uważali je za wyjątkowo krzywdzące i upokarzające. Niechęć Niemców wobec traktatu pokojowego zresztą wykorzystywał w swojej propagandzie przywódca nazistów Adolf Hitler, który zawzięcie występował przeciwko „wersalskiej hańbie”. Jednocześnie roztaczał przed rodakami wizję wielkiej [Rzeszy](#), „od Kłajpedy do Bratysławy i od Królewca do Strasburga”. Wstępem do realizacji projektu miała być odbudowa potężnej i nowoczesnej armii. W poufnych rozmowach ze swoimi współpracownikami Hitler snuł już jednak wizję przyszłej wielkiej wojny, ekspansji w kierunku Europy Wschodniej, a następnie bezwzględnej germanizacji podbitych terenów.

Przebieg granicy pomiędzy Niemcami a Francją ustalony podczas konferencji wersalskiej w 1919 r. Omów straty terytorialne Niemiec kosztem sąsiednich państw. Nazwij status poszczególnych ziem granicznych pomiędzy Niemcami a Francją: Zagłębia Saary oraz Nadrenii.

Jakie obszary utraciły Niemcy na rzecz Francji?

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie Matthias Küch, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Generał Werner von Blomberg (pierwszy spośród idących od prawej, salutuje) wizytuje oddziały armii niemieckiej 22 marca 1933 r. w Poczdamie. Generał von Blomberg został wyznaczony przez kanclerza Adolfa Hitlera na stanowisko ministra obrony. Jako bliski współpracownik Hitlera działał aktywnie na rzecz powiększenia i modernizacji armii. W 1935 r. jego resort zmienił nazwę: z ministerstwa obrony na ministerstwo wojny. Pod koniec lat 30. von Blomberg popadł w niełaskę Hitlera, który przejął pełną kontrolę nad armią. Zwróć uwagę na charakterystyczne hełmy żołnierzy oraz inne, równie eleganckie i schludne elementy stroju: płaszcze, pasy i wysokie skórzane buty.

Źródło: Brittanica.com, tylko do użytku edukacyjnego.

Hitler zdawał sobie sprawę z wielkich obaw, jakie wywoływały w Europie jego deklaracje. Dlatego początkowo starał się przedstawiać jako miłośnik pokoju i sprawiedliwy krytyk krzywdzącego dla Niemców traktatu wersalskiego. Aby umocnić swój wizerunek pokojowego polityka, 26 stycznia 1934 r. zawarł z Polską układ o niestosowaniu przemocy. Jednocześnie podejmował jednak agresywne działania na arenie międzynarodowej. Na przykład w 1933 r. wycofał niemiecką delegację z międzynarodowej konferencji rozbrojeniowej w Genewie oraz wyprowadził Niemcy z pokojowej organizacji międzynarodowej – Ligi Narodów. Rok później naziści podjęli nieudaną próbę zamachu stanu w Austrii. Następnie, w marcu 1935 r., Rzesza wypowiedziała klauzule traktatu wersalskiego, które nakładały na Niemcy ograniczenia militarne, a Hermann Göring poinformował o istnieniu niemieckiego lotnictwa wojskowego (**Luftwaffe**). Władze ogłosiły też rozbudowę armii do liczby pół miliona żołnierzy. W Niemczech rozpoczął się okres intensywnych zbrojeń, a dotychczasowa nazwa armii, Reichswehr, zmieniła się na **Wehrmacht**. Niemcy położyli szczególny nacisk na rozwój nowoczesnej broni pancерnej oraz lotnictwa. Początkowo Hitler nie zdecydował się na poważną rozbudowę marynarki wojennej (**Kriegsmarine**), gdyż liczył na sojusz z wciąż największą potęgą morską ówczesnego świata – Wielką Brytanią.

Rozbudowie armii w Niemczech towarzyszyła militaryzacja społeczeństwa. Motywy i symbole wojskowe pojawiały się nawet na przedmiotach codziennego użytku. Na fotografii widać pudełko na cygara z wizerunkiem Hermanna Göringa, ministra lotnictwa Rzeszy, w mundurze Luftwaffe. W pudełku leży też bombka choinkowa z portretem Göringa.

Źródło: Wolfmann, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

Interesy mocarstw

Fotografia przedstawia przemawiającego kanclerza Austrii Engelberta Dollfussa (1892–1934). Dollfuss w 1933 r. przeprowadził w Austrii zamach stanu i przejął pełnię władzy. W kraju starał się zaprowadzić porządki wzorowane na faszystwie włoskim: zakazał zgromadzeń publicznych, wprowadził cenzurę i stosował represje wobec przeciwników politycznych, w tym także miejscowych nazistów. Pomimo podobnych metod sprawowania władzy Dollfuss z niechęcią odnosił się do Hitlera, który otwarcie zapowiadał Anschluss, czyli wcielenie Austrii do Rzeszy. 25 lipca 1934 r. austriaccy naziści przeprowadzili nieudany zamach stanu i zamordowali Dollfussa. Austria zdołała jednak utrzymać niepodległość m.in. dzięki zdecydowanej postawie Benita Mussoliniego, przeciwnika Anschlussu.

Zwróć uwagę na podobieństwo krzyża, symbolu do którego odwoływał się Dollfuss, do swastyki, symbolu nazistów. Jaki inny element może wskazywać na dyktatorski charakter rządów Dollfussa?

Źródło: Bettmann Archive / Getty Images, dostępny w internecie: polityka.pl, tylko do użytku edukacyjnego.

Remilitaryzacja Rzeszy zaniepokoiła przede wszystkim Francuzów, głównych orędowników osłabienia Niemiec. Władze w Paryżu liczyły się jednak z pacyfistycznymi nastrojami w kraju. Tymczasem Wielka Brytania, sojuszniczka Francji, koncentrowała swoją uwagę na umacnianiu więzi w ramach imperium kolonialnego. Brytyjczycy, ciężko doświadczeni Wielką Wojną, obawiali się wybuchu kolejnego krwawego konfliktu zbrojnego na kontynencie, dlatego z niechęcią podchodzili do pomysłów zdecydowanej reakcji na poczynania Hitlera. Francuzi mogli liczyć na zrozumienie włoskiego dyktatora Benita Mussoliniego, który obawiał się wzrostu wpływów niemieckich w Austrii, gdyż postrzegał ją jako własną strefę wpływów. Ponadto **Duce** z lekceważeniem i ironią wyrażał się o Hitlerze. Jednak faszystyści włoscy, podobnie jak naziści niemieccy, krytykowali porządek wersalski, więc złamanie zasad porozumienia pokojowego z 1919 r. leżało także w ich interesie. Dodatkowo Hitler wskazywał jako teren swojej przyszłej ekspansji Europę Wschodnią, co odpowiadało Mussoliniemu, który marzył o podbojach w basenie Morza Śródziemnego. Odbudowa niemieckich sił zbrojnych budziła natomiast uzasadnione obawy w Związku Sowieckim, Polsce i Czechosłowacji. Pomimo sprzeczności

interesów agresywna polityka Hitlera skłoniła zaniepokojone nią państwa do umacniania sojuszy. 14 kwietnia 1935 r. we włoskiej miejscowości Stresa Mussolini podpisał z Francuzami i Brytyjczykami układ gwarantujący niepodległość Austrii. Miesiąc po powstaniu Frontu Stresa Francja podpisała z ZSRS układ o wzajemnej obronie w przypadku agresji. Podobne porozumienie z Sowietami podpisała Czechosłowacja, która jednocześnie odnowiła swoje dobre relacje z Francją.

Współpraca mocarstw w ramach Frontu Stresa nie trwała długo. Brytyjczycy bez konsultacji z Francuzami w czerwcu 1935 r. podpisali z Niemcami tzw. układ morski. Na mocy tego porozumienia tonaż Kriegsmarine (niemieckiej marynarki wojennej) miał stanowić nie więcej niż 35 proc. tonażu floty całego imperium brytyjskiego. Zawierając porozumienie

z Niemcami, Brytyjczycy chcieli zapewnić sobie przewagę na morzach oraz umocnić panowanie nad koloniami. Hitler miał powody do radości, traktat wersalski zabraniał bowiem Niemcom posiadania floty wojennej, a oto Wielka Brytania godziła się na jego złamanie. Kolejnym ciosem dla Frontu Stresa była włoska agresja na Cesarstwo Etiopii (Abisynię) w październiku 1935 r. Włoski atak postawił Francuzów i Brytyjczyków w niezręcznej sytuacji. Z jednej strony bowiem zależało im na utrzymaniu antyniemieckiego sojuszu z Mussolinim, z drugiej – jako czołowi przedstawiciele Ligi Narodów – zobowiązani byli do potępienia brutalnej agresji. Francuzi i Brytyjczycy zdawali sobie też sprawę, że zdecydowane potępienie poczynań Włochów w Afryce skłoni Mussoliniego do szukania porozumienia z Hitlerem. W takiej sytuacji oficjalnie poparli sankcje wobec Włoch, jednakże podczas tajnych rokowań z Mussolinim wyrażali gotowość do zaakceptowania jego roszczeń terytorialnych kosztem Abisynii.

Bezzębny Paryż

Ogromny wpływ na sytuację polityczną w Europie wywarł plebiscyt w Zagłębiu Saary w 1935 r. Zgodnie z postanowieniami traktatu wersalskiego ten silnie rozwinięty przemysłowo region, słynący z produkcji żelaza, stali oraz wydobywania węgla, leżący na pograniczu francusko-niemieckim, znalazł się pod zarządem Ligi Narodów.

Jednocześnie Francuzi uzyskali w zagłębiu specjalne prawa do kontroli przemysłu wydobywczego. Po piętnastu latach mieszkańcy Saary mogli zdecydować o swojej przynależności państwowej, wybierając pomiędzy Francją a Niemcami. Przygniatająca większość wybrała Niemcy, co wzbudziło

w III Rzeszy euforię. Na fali patriotycznego uniesienia Hitler ogłosił decyzję, które łamały kolejne postanowienia traktatu wersalskiego: przywrócił powszechną służbę wojskową oraz ogłosił, że wszelkie ograniczenia militarne nałożone na Niemcy po I wojnie światowej nie są zgodne z zasadą równouprawnienia państw. Wobec braku zdecydowanych protestów Francji i Wielkiej Brytanii, Hitler wprowadził wojska niemieckie do Nadrenii, która – zgodnie z postanowieniami traktatu wersalskiego – miała stanowić strefę zdemilitaryzowaną pomiędzy Niemcami a Francją. **Führer** usprawiedliwiał swoje działania koniecznością kontrolowania przez Niemcy całości ich terytorium. Remilitaryzacja Nadrenii uderzała bezpośrednio w interesy Francji, dla której ten pograniczny obszar stanowił strefę buforową, mającą gwarantować bezpieczeństwo ze strony Niemiec. Tym razem Hitler odważył się złamać nie tylko postanowienia traktatu wersalskiego, ale również

28 lutego 1935 r., oddziały SA wkraczają do Saarbrücken w Zagłębiu Saary. Zwróć uwagę na obecność licznych symboli nazistowskich, o czym to świadczy?

Napis na transparencji: „Saara jest wolna, niech żyje Führer!”.

Źródło: dostępny w internecie: welt.de, tylko do użytku edukacyjnego.

porozumienia z Locarno (z 16 października 1925 r.), w którym Niemcy potwierdzili demilitaryzację Nadrenii. Francja, bez gwarancji brytyjskiego wsparcia, nie zdecydowała się jednak na akcję zbrojną przeciwko bezprawnym działaniom Führera, do czego namawiały ją polskie władze. Nie zaprotestowali także Włosi, zajęci podbojem Abisynii. Bezsilna, po raz kolejny, okazała się Liga Narodów. Brak jednolitego frontu wśród mocarstw europejskich odebrał Hitler jako zachętę do dalszych agresywnych poczynań na arenie międzynarodowej.

Fort Latiremont, część umocnień Linii Maginota, sieci umocnień wybudowanej przez Francuzów wzdłuż granicy z Niemcami. Potężne fortyfikacje miały chronić Francję na wypadek agresji oraz działać na Niemców odstrasżająco. Francuzi wierzyli w siłę Linii Maginota, co częściowo tłumaczy ich bierną postawę wobec kolejnych przykładów łamania przez Hitlera postanowień traktatu wersalskiego i układu z Locarno. Zwróć uwagę na elementy świadczące o obronnym charakterze budowli: masywne mury, otwory strzelnicze, wieżyczkę obserwacyjną na szczycie fortu.

Wskaż elementy wskazujące na obronny charakter budowli.

Źródło: Morten Jensen, Wikimedia Commons, licencja: CC BY 2.0.

Słownik

Anschluss

(niem., przyłączenie) wcielenie terytorium Austrii przez Rzeszę Niemiecką

Duce

(z wł. „wódz”, wym. ducze) – tytuł, jaki przyjął w 1925 r. przywódca włoskich faszystów, Benito Mussolini

Führer

(niem. wódz) – tytuł używany przez Adolfa Hitlera, przywódcę nazistowskich Niemiec po przejęciu władzy

Kriegsmarine

(niem., *Kriegs* – wojenna + *Marine* – marynarka) marynarka wojenna III Rzeszy, część sił zbrojnych Niemiec istniejąca w latach 1935–1945 w ramach Wehrmachtu

Luftwaffe

(niem., broń powietrzna) oficjalna nazwa sił powietrznych Niemiec hitlerowskich i Republiki Federalnej Niemiec

remilitaryzacja

proces odwrotny do demilitaryzacji, polegający na powtórnym wprowadzeniu wojsk oraz budowy budynków i maszyn o charakterze wojennym na obszarze wcześniej poddanym rozbrojeniu, lub powrót do polityki wojennej i przygotowań do wojny; przykładem jest remilitaryzacja Nadrenii w 1936 r.

Rzesza

(niem. *Reich*) – historyczne określenie państwa niemieckiego. Wyróżnia się cztery historyczne państwa niemieckie określane w ten sposób:

- Święte Cesarstwo Rzymskie (niem. *Heiliges Römisches Reich*, potocznie: *Altes Reich* – Stara Rzesza; *Erstes Reich* – Pierwsza Rzesza, I Rzesza) – państwo istniejące w latach 962–1806. W historiografii używana jest także nazwa Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego, (niem.) *Heiliges Römisches Reich Deutscher Nation*
- Cesarstwo Niemieckie, Rzesza Niemiecka (*Deutsches Reich*, *Deutsches Kaiserreich*, potocznie: *Zweites Reich* – Druga Rzesza, II Rzesza) – państwo istniejące w latach 1871–1918
- Rzesza Niemiecka (*Deutsches Reich*, potocznie: *Weimarer Republik* – Republika Weimarska) – państwo istniejące w latach 1918–1933
- Rzesza Niemiecka (1933–1945) (*Deutsches Reich*), po aneksji Austrii w 1938 także Rzesza Wielkoniemiecka (*Großdeutsches Reich*), potocznie: *Drittes Reich* – Trzecia Rzesza, III Rzesza, inna używana nazwa to Niemcy hitlerowskie, (niem.) *Nazi-Deutschland*, *Nazideutschland*) – państwo istniejące w latach 1933–1945

traktat w Locarno

układy przyjęte przez Francję, Wielką Brytanię, Włochy, Niemcy i Belgię 16 października 1925 r. w szwajcarskiej miejscowości Locarno; traktat gwarantował nienaruszalność granicy niemiecko-belgijskiej i niemiecko-francuskiej oraz demilitaryzację Nadrenii, w ten sposób Niemcy ostatecznie godziły się z wyznaczoną w Wersalu niemiecką

zachodnią granicą, ale jednocześnie odmówiły gwarancji w odniesieniu do granic z Polską i z Czechosłowacją

Wehrmacht

(niem., siła zbrojna) całość sił zbrojnych III Rzeszy.

Słowa kluczowe

Anschluss, faszyzm, Kriegsmarine, Luftwaffe, Nadrenia, nazizm, III Rzesza, strefa zdemilitaryzowana, traktat wersalski, Wehrmacht, Zagłębie Saary

Bibliografia

T. Howarth, *Twentieth Century History. The World since 1900*, New York 1987.

P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992.

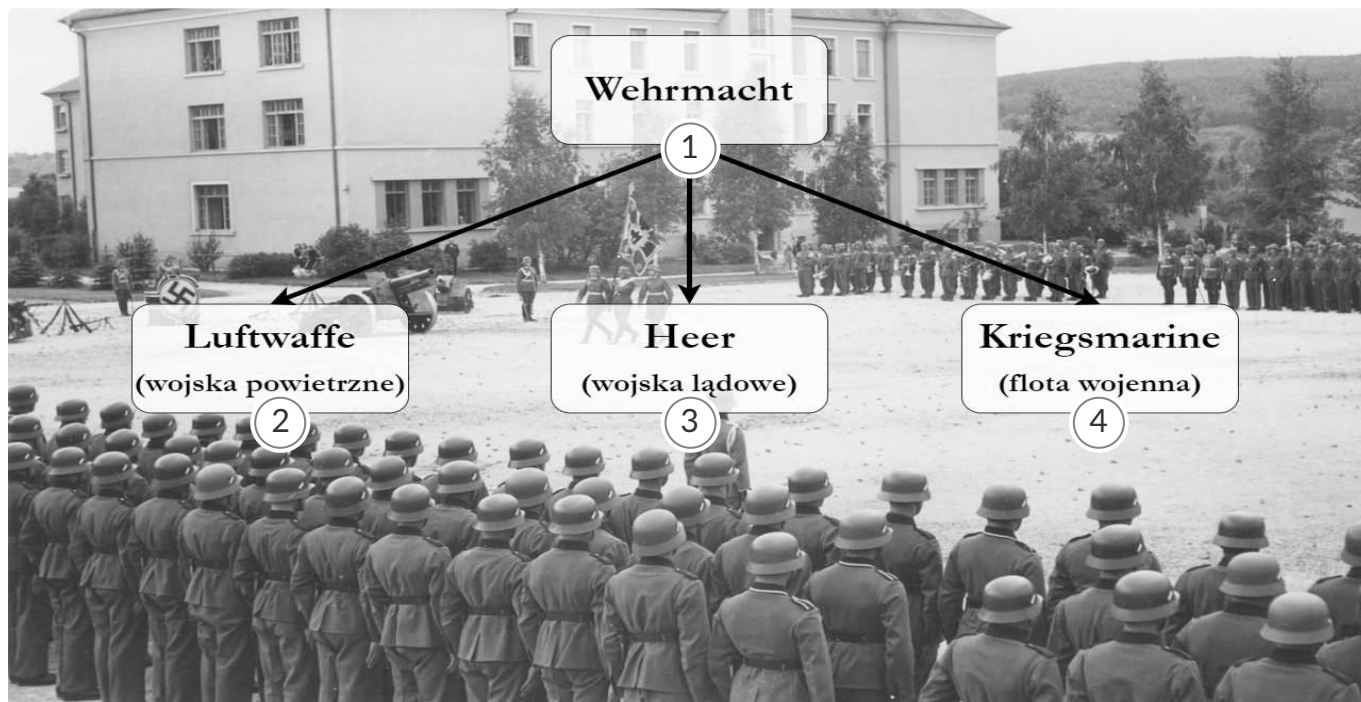
J. Tyszkiewicz, E. Czapiewski, *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2010.

<https://www.szarmant.pl/mundury-iii-rzeszy>

Schemat

Polecenie 1

Zapoznaj się ze schematem, a następnie wykonaj polecenia.

Koszary Pinkafelda, zaprzysiężenie niemieckich rekrutów zastępczego batalionu 138 Pułku Piechoty Górskiej, maj 1939 r.

Źródło: Hans Karner, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Wskaż mocne i słabe punkty Wehrmachtu w latach 1935–1936.

Twoja odpowiedź

Polecenie 3

Wyjaśnij znaczenie propagandowe stworzenia Wehrmachtu przez Hitlera.

Tvoja odpowiedź

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Poniższa mapa przedstawia kraje europejskie w 1935 r. Zapoznaj się z nią i wykonaj kolejne polecenia.

Źródło: Contentplus.sp. z o.o. na podstawie eloblog.pl, licencja: CC BY-SA 3.0.

Wymień kraje zagrożone ekspansją III Rzeszy oraz te, które w kwietniu 1935 r. łączyły antyhitlerowskie sojusze.

Sformułuj wniosek dotyczący możliwości ekspansji Niemiec w Europie w kwietniu 1935 r.

Ćwiczenie 2

Dojście do władzy Hitlera oraz odbudowa Wehrmachtu postawiły mocarstwa zachodnie – Wielką Brytanię i Francję – w trudnej sytuacji. Przyjrzyj się możliwym rozwiązaniom. Wskaż po dwa argumenty przemawiające za każdym i przeciw każdemu z nich.

Wojna prewencyjna

Za

Przeciw

Za

Przeciw

Masowe zbrojenia

Za

Przeciw

Za

Przeciw

Oparcie się na Lidze Narodów

Za

Przeciw

Za

Przeciw

Ustępstwa względem Hitlera

Za

Przeciw

Za

Przeciw

Ćwiczenie 3

Wyobraź sobie, że jesteś brytyjskim parlamentarzystą. Hitler właśnie przejął władzę w Niemczech oraz ogłosił odbudowę sił zbrojnych. Przekonaj Izbę Gmin do najlepszego – w twoim odczuciu – rozwiązania problemu wzrostu zagrożenia dla pokoju ze strony Niemiec. Pamiętaj, że wystąpienia brytyjskich parlamentarzystów bywają pełne pasji, ekspresji i zaangażowania!

Twoja odpowiedź

Ćwiczenie 4

Wyobraź sobie, że jesteś doradcą ministra spraw zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w marcu 1936 r. Z niepokojem obserwujesz remilitaryzację Nadrenii przez Niemcy. Wskaż najkorzystniejszą możliwość rozwiązania problemu niemieckich zbrojeń z polskiego punktu widzenia. Spróbuj przekonać do swoich racji ministra. Skorzystaj z listy rozwiązań przedstawionej w ćwiczeniu 2.

Twoja odpowiedź

Ćwiczenie 5

Wciel się w rolę zachodniego dziennikarza. Jest marzec 1936 r. Właśnie doszło do remilitaryzacji Nadrenii. Masz możliwość przeprowadzenia wywiadu z wysokim urzędnikiem III Rzeszy. Opracuj listę pięciu pytań dotyczących tego wydarzenia.

Pytanie 1:

Pytanie 2:

Pytanie 3:

Pytanie 4:

Pytanie 5:

Ćwiczenie 6

Napisz notatkę składającą się z sześciu zdań na temat polityki zagranicznej Niemiec w latach 1933–1936, użyj podanych niżej pojęć.

Tvoja odpowiedź

Ćwiczenie 7

Poniższa karykatura ukazała się w brytyjskiej prasie jako reakcja na remilitaryzację Nadrenii przez Niemcy. Gęś symbolizuje tutaj charakterystyczny niemiecki krok defladowy *Stechschritt*, który wywodził się z XVIII-wiecznej pruskiej musztry wojskowej. Wyjaśnij znaczenie pozostałych elementów symbolicznych.

Napis na gałązce oliwnej w języku łacińskim: *Pax Germanica* (pokój germański).

Wiersz pod obrazkiem:

„*Gęsi krok*

Gęsi, gęsi, gąsiorze,

dokąd wędrujesz?

Wędruję tylko przez Nadrenię,

Przepraszam, wybacz moją pomyłkę!”

Źródło: dostępny w internecie: <https://historybynicklin.com/the-reoccupation-of-the-rhineland-1936/>., tylko do użytku edukacyjnego.

Tvoja odpowiedź

Ćwiczenie 8

Oceń politykę Wielkiej Brytanii i Francji wobec III Rzeszy. Sformułuj tezę, a następnie przytocz trzy argumenty.

Tvoja odpowiedź

Dla nauczyciela

Autor: Martyna Wojtowicz

Przedmiot: Historia 2022, Historia

Temat: Zbrojenia nazistowskich Niemiec. Remilitaryzacja Nadrenii.

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Uczeń:

2) wyjaśnia wpływ polityki hitlerowskich Niemiec na rozbijanie systemu wersalskiego;

Treści nauczania - wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

XLV. Świat na drodze do II wojny światowej. Uczeń:

2) wyjaśnia wpływ polityki hitlerowskich Niemiec oraz Związku Sowieckiego na rozbijanie systemu wersalskiego;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia, dlaczego hitlerowskie Niemcy podważały postanowienia systemu wersalskiego i nie stosowały się do jego zapisów;
- opisuje uzbrojenie oraz organizację sił zbrojnych III Rzeszy;
- charakteryzuje postawę innych państw europejskich wobec działań hitlerowskich Niemiec.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;

- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- wykład;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiału źródłowego (porównawcza);
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki pracy:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu,
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale,
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda,
- arkusze papieru, flamastry.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

Nauczyciel poleca uczniom, aby przypomnieli sobie zapisy traktatu wersalskiego z 1919 r., zwłaszcza dotyczące ograniczeń nałożonych na Niemcy.

Faza wstępna:

1. Prowadzący lekcję określa cel zajęć i informuje uczniów o ich planowanym przebiegu. Przedstawia kryteria sukcesu oraz wyświetla na tablicy temat lekcji.
2. Nauczyciel poleca jednemu z uczniów, aby przedstawił informacje, które uczniowie mieli powtórzyć przed lekcją (dotyczące postanowień traktatu wersalskiego). W razie potrzeby uzupełnia wypowiedź ucznia.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel omawia sytuację polityczną Niemiec na początku lat 30. XX w., dojście Hitlera do władzy i jego plany zmiany zapisów traktatu wersalskiego (m.in. rozbudowa armii niemieckiej, działania Niemiec na arenie międzynarodowej).
2. Praca z multimedium („Schemat interaktywny”). Nawiązując do przedstawionych zagadnień, nauczyciel zapowiada, że uczniowie zapoznają się bliżej z rozbudową Wehrmachtu w latach 30. XX w. Poleca, aby uczniowie odliczali do czterech; osoby

z numerem 1 tworzą grupę pracującą nad hasłem „Wehrmacht”, z numerem 2 – „Luftwaffe”, numerem 3 – „Heer”, numerem 4 – „Kriegsmarine” Uczniowie z tymi samymi numerami tworzą grupę i pracują razem nad plakatem opisującym daną formację wojskową. Mogą przy tym korzystać nie tylko z e-materiałów, ale również innych dostępnych źródeł. Nauczyciel określa czas na przygotowanie plakatów.

3. Po zakończeniu pracy przedstawiciele każdej grupy zawieszają plakaty w widocznym miejscu i krótko przedstawiają najważniejsze informacje. Nauczyciel poleca uczniom, aby w parach wykonali polecenia 1 i 2 dołączone do multimedium: wskazali mocne i słabe punkty Wehrmachtu w latach 1935–1936 oraz wyjaśnili propagandowe znaczenie stworzenia Wehrmachtu przez Hitlera. Wybrana para przedstawia propozycje odpowiedzi, pozostali uczniowie się do niej ustosunkowują. Nauczyciel w razie potrzeby uzupełnia informacje.
4. Nauczyciel przedstawia reakcję innych państw europejskich na działania Niemiec, omawia także remilitaryzację Nadrenii. Zadaje uczniom pytania: Jak myślicie, dlaczego państwa europejskie nie zdecydowały się na interwencję zbrojną w Niemczech? W jaki sposób ten brak reakcji mógł wpłynąć na kolejne posunięcia hitlerowskich Niemiec? Jak działania Hitlera wpływały na nastroje w Niemczech i odbiór jego rządów przez społeczeństwo? Uczniowie zgłaszają swoje propozycje, dyskutują między sobą.
5. Uczniowie wykonują w parach ćwiczenie 2, wybrana para przedstawia swoje argumenty „za” i „przeciw” do każdego punktu. Nauczyciel prosi inną parę o zaprezentowanie jej argumentów. Następnie uczniowie – na bazie tego zadania i opracowanych odpowiedzi – wykonują ćwiczenie 4, analizują najkorzystniejszą możliwość rozwiązania problemu niemieckich zbrojeń z polskiego punktu widzenia. Uczniowie z wylosowanej pary (która jeszcze nie zabierała głosu) proponują swoją odpowiedź.

Faza podsumowująca:

1. Wybrany uczeń podsumowuje zajęcia, zwracając uwagę na nabyte umiejętności.
2. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów.

Praca domowa:

Wykonaj ćwiczenie 8: „Oceń politykę Wielkiej Brytanii i Francji wobec III Rzeszy. Sformułuj tezę, a następnie przytocz trzy argumenty”.

Dla chętnych:

Uczniowie mogą zapoznać się przed lekcją z sekcją „Schemat interaktywny” i opracować krótką prezentację poświęconą rozbudowie Wehrmachtu. Wówczas powinni przed lekcją podzielić się między sobą tematami tak, aby każda z formacji została opracowana przez kilka osób.

Materiały pomocnicze:

T. Howarth, *Twentieth Century History. The World since 1900*, New York 1987.

P. Johnson, *Historia świata od roku 1917 do lat 90-tych*, Warszawa 1992.

J. Tyszkiewicz, E. Czapiewski, *Historia powszechna. Wiek XX*, Warszawa 2010.

Wskazówki metodyczne:

Materiały z sekcji „Schemat” mogą posłużyć podczas lekcji do pracy uczniów w parach lub samodzielnie.